

Khi bà Thủ tướng Đức viếng thăm Hoa Kỳ

Tuấn Minh

Sự kiện nữ Thủ tướng Angela Merkel đến viếng thăm thủ đô Washington trong ngày thứ Năm 25-6 nhưng lại gần như không được nhắc gì tới nhiều trên các diễn đàn truyền thông tại Hoa Kỳ có thể được giải thích với nhiều ý nghĩa khác nhau. Nhiều người có thể cho là chuyến công du của bà xảy ra cùng vào thời điểm có một cái tin làm chấn động thế giới xảy ra cùng, đó là chuyện ông hoàng không ngai của làng âm nhạc thế giới, người được mệnh danh là ông vua nhạc *pop*, đã đột ngột qua đời ở tuổi 50 vì chứng bệnh tim ngừng đập. Cái chết khá bất ngờ của đệ nhất nam danh ca Michael Jackson dĩ nhiên là một cái tin quá lớn bất ngờ nổ ra và chắc chắn phải lấn át hầu như tất cả các loại tin tức khác diễn ra cùng ngày.

Nhưng nhiều người khác, nhất là từ phía nước Đức, thì cho rằng sự kiện chuyến đi của bà Angela Merkel sang Hoa Kỳ lần này không được báo giới tại Hoa Kỳ chú ý đến nhiều có thể do những lý do sâu xa hơn, và cho thấy phải chăng tầm mức liên hệ ngoại giao giữa hai cường quốc kinh tế hiện nay đang ở thế thứ yếu so với nhiều mối bận tâm khác của Hoa Kỳ dưới thời chính quyền Obama. Có người còn cho rằng quan hệ cá nhân giữa hai lãnh tụ Barack Obama và Angela Merkel đã không được nồng thắm ngay từ lúc ban đầu, và vì thế mà Hoa Thịnh Đốn đã không hăng hái hay sốt sắng gì lắm trong việc phổ biến hay quảng bá cho chuyến công du của bà Merkel.

Những người theo dõi thật kỹ liên hệ ngoại giao giữa hai nước thường nhắc đến nhiều chi tiết khá lý thú cho thấy là giữa hai lãnh tụ có thể có những chuyện nhỏ nhặt khiến cho hai người chưa thể trở thành thân mật và thắm thiết, như trường hợp của TT Bush Con trước đây đã có lúc đùa giỡn và tình nguyện đấm bóp và xoa nắn trên vai và cổ của bà Merkel trong một cuộc hội nghị thượng đỉnh khi bà than đau nhức. Đó là chuyện ông Obama hồi tháng 10 năm 2008 khi còn làm nghị sĩ liên bang đã ghé thăm nhiều quốc gia khác nhau và được nhiều người đón tiếp long trọng vì nghĩ rằng ông rất có nhiều triển vọng để trở thành tân tổng thống của đệ nhất siêu cường trong một tương lai rất gần.

Thế nhưng bà Merkel và chính quyền Đức đã không ưng thuận cho ban tham mưu của ông Obama được tổ chức nơi đọc bài diễn văn của ông tại một địa điểm nổi tiếng là Cổng Brandenburg, một trong những cửa ngõ chính dẫn vào thành phố Bá Linh (Berlin) và là một biểu tượng quan trọng và nổi tiếng thường được các tổng thống Mỹ lựa chọn làm địa điểm và hậu cảnh để đọc những bài diễn văn quan trọng như các tổng thống John Kennedy, Ronald Reagan và Bill Clinton. Thay vào đó, phía Đức muốn ông Obama chọn công trường Siegesaule (Victory Column), nằm không xa công trường Brandenburg, để làm nơi tổ chức một cuộc mít tinh để nghe bài diễn văn của ông Obama, thu hút được khoảng 200,000 người đến tham dự. Nhiều người cho rằng có thể lãnh tụ Angela Merkel của Đức không muốn làm phật lòng TT Bush cũng như ứng cử viên của phe Cộng Hoà là John McCain vì sợ tỏ ra giành nhiều thiện cảm giống như thiên vị cho ông Obama.

Rồi sau đó là chuyến công du của ông Obama sang hai nước Pháp và Đức vào đầu tháng 6 năm nay để kỷ niệm ngày quân đội đồng minh đổ bộ xuống Normandie để giải phóng Âu Châu, và ông Obama đã lựa chọn ghé thăm một thành phố nhỏ là Dresden và trại Buchenwald là nơi đã được dùng làm chỗ tập trung giam giữ dân gốc Do Thái thời Đức Quốc Xã thay vì đến viếng thăm dinh thủ tướng tại thủ đô Berlin là nơi mà bà Merkel rất mong muốn được tiếp đón ông Obama, nhất là giữa lúc nước Đức đang trong thời kỳ vận động tranh cử. Và có thể vì vậy mà ông Obama đã không hề hăng hái trong việc tổ chức cho bà Merkel một cuộc viếng thăm chính thức và long trọng của một lãnh tụ quốc gia (*state visit*) cho bà Merkel lần này?

Về mặt chính thức, bà Merkel sang Hoa Kỳ lần này là để nhận lãnh một phần thưởng ban khen là Giải Warburg cho những nỗ lực của bà trong quan hệ giữa hai bên bờ Đại Tây Dương do một tổ chức cổ võ giao kết hai bên là cơ quan Atlantik Brücke thực hiện và trao tặng. Địa điểm tổ chức là một nơi rất trang

trọng ngay giữa trung tâm quyền lực tại thủ đô là Thư Viện Quốc Hội Hoa Kỳ, diễn ra vào tối thứ Năm 25-6. Tuy nhiên, nhìn vào danh sách những quan khách đến tham dự, nhiều người sẽ giật mình tự hỏi là tại sao một sự xuất hiện của một lãnh tụ cường quốc như bà Merkel lại được đón tiếp một cách gần như bị thờ ơ hoặc lãng quên.

Nữ thủ tướng Angela Merkel trong lần xuất hiện tại Hoa Thịnh Đốn để nhận lãnh Giải thưởng Warburg do tổ chức Atlantik-Brücke trao tặng.

Trong số 435 dân biểu liên bang của Quốc Hội Hoa Kỳ, chỉ có đúng một người duy nhất chịu cất công đến tham dự. Và người vinh danh cũng như giới thiệu bà Angela Merkel cho cử tọa là một chính trị gia kỳ cựu của Hoa Kỳ, cựu nghị sĩ liên bang Chuck Hagel đại diện cho tiểu bang Nebraska, nhưng ông này cũng vừa rời khỏi chính trường sau khi vừa mãn nhiệm kỳ và không còn muốn tiếp tục tái tranh cử. Hiện nay ông Hagel làm chủ tịch hội đồng quản trị cho một viện nghiên cứu về bang giao quốc tế. Nhiều người có cảm tưởng như là sự quan tâm của các vị dân cử trong địa hạt ngoại giao không còn nhắm về phía nước Đức và Âu Châu nữa mà có lẽ là nhắm về phía Á châu. Một nhân vật uy tín và nổi tiếng khác cũng cất công đến tham dự trong buổi tiếp tân vinh danh bà Merkel, đó là ông Alan Greenspan, cựu chủ tịch Ngân hàng Trung ương Hoa Kỳ. Nhưng ông Greenspan cũng đã qua rồi thời kỳ cao điểm của quyền lực, và uy tín của ông trong giới nắm quyền hiện nay cũng không còn được trọng vọng như lúc xưa nữa.

Phải chăng hình ảnh này báo hiệu tương lai quan hệ giữa hai bên bờ của Đại Tây Dương? Trong khi nước Đức và Âu Châu đang ngóng trông về phía Hoa Kỳ, nhất là sau thời gian 8 năm qua chẳng lấy gì làm mặn mà và thích thú dưới thời của ông Bush Con, thì có thể là Hoa Kỳ lại cứ hướng nhìn về phía bên kia bờ Thái Bình Dương. Tại thủ đô Hoa Thịnh Đốn, nhiều người bắt đầu nói đến khái niệm G-2, một trật tự thế giới mới mà Hoa Kỳ và Trung Cộng có thể sẽ nắm phần chủ động. Có thể bà Merkel cũng cảm nhận phần nào tình trạng có vẻ yếu thế này nên bà đã gần như không nhắc nhở gì đến nước Đức, mà thay vào đó muốn đưa ra hình ảnh của một người thay mặt cho cả khối Âu châu. Trong bài diễn văn đọc vào tối hôm thứ Năm, bà Merkel phát biểu: *“Những người dân tại Âu châu càng ngày càng phát triển và gần gũi nhau hơn. Chúng tôi biết rằng mình cần phải đoàn kết để có một tiếng nói thống nhất, bởi vì chúng tôi là một khối lớn gồm 500 triệu người và là một thực thể đáng kể không thể coi thường được.”*

Qua ngày thứ Sáu hôm sau, bà Angela Merkel có cuộc hội kiến với Tổng thống Barack Obama để bàn thảo về nhiều vấn đề ngoại giao như cuộc chiến tại A Phú Hãn và hồ sơ hạch tâm tại Ba Tư, cũng như những đề tài quan trọng khác là hiểm họa hâm nóng toàn cầu và những cải tổ trên các thị trường tài chánh. Hai đề tài sau cùng là những hồ sơ có nhiều sự xung khắc nhất giữa Hoa Thịnh Đốn và Bá Linh. Về hồ sơ làm giảm nguy cơ hâm nóng địa cầu, phía Đức lo ngại rằng chính quyền Obama, mặc dù có những cố gắng trong lãnh vực này khá hơn nhiều so với chính quyền Bush, cũng không muốn giải quyết theo một thoả thuận hay điều đình có tính cách quốc tế. Về mặt cải tổ trên thị trường tài chánh, việc bà Merkel đã công kích mạnh mẽ chính sách bơm tiền mạnh mẽ vào thị trường của Hoa Kỳ cho mục đích kích cầu, nhưng có

nguy cơ gây ra những hậu quả xấu trong lâu dài như lạm phát, cũng đã khiến cho nhiều viên chức chính quyền tại Hoa Thịnh Đốn không lấy gì làm hài lòng.

Nhưng trong bài diễn văn dài 30 phút đọc tại Thư Viện Quốc Hội Hoa Kỳ vào tối thứ Năm vừa qua, bà Merkel chỉ nói sơ qua về những hồ sơ nóng kể trên. Bà ca ngợi sự hợp tác chặt chẽ và những quan điểm gần gũi giữa hai bên khi nói rằng còn có nhiều chỗ để có thể giải quyết hầu đi đến những điểm tương đồng, nhưng chúng ta đang đi trên một hướng đi rất tốt. Về chính sách cải tổ hầu kiểm soát kỹ lưỡng hơn trên thị trường tài chính, bà Merkel vẫn tiếp tục đưa ra những lời cảnh báo: *“Một cuộc khủng hoảng to lớn như vậy không thể để cho tái diễn được. Bởi vì nó là hậu quả của tình trạng những lạm trên các thị trường, và do đó chúng ta cần phải có thêm nhiều quy định để kiểm soát chặt chẽ hơn.”* Bà Merkel cũng nói thêm rằng là liệu chừng như có một số nhà băng và các công ty tài chính vẫn chưa ý thức được việc họ đã góp phần lớn vào việc gây ra những thiệt hại to lớn trong cuộc khủng hoảng này.

Bề ngoài, bà Angela Merkel vẫn giữ những thái độ lịch sự tuyệt đối trong giao hảo giữa hai cường quốc. Bà nói rằng mình đã theo dõi những tháng đầu tiên của nhiệm kỳ ông Obama với “nhiều quan tâm chú ý” và “rất lấy làm hài lòng”. Bà cho rằng bà sẽ được hưởng lợi từ sự thành công của ông Obama.

Nhưng những lời nói lịch sự nhiều khi cũng không cho thấy là quan hệ giữa hai bên có sự nồng ấm. Nếu như cả hai vị lãnh tụ thực sự muốn chứng tỏ cho cả thế giới thấy là quan hệ giữa Hoa Kỳ và Đức thật sự tích cực và tốt đẹp, thì có lẽ một sự nồng ấm trong quan hệ giữa hai vị nguyên thủ cũng là điều cần thiết. Từ đây đến đó, báo giới của cả hai bên sẽ đặc biệt chú ý đến nhiều hơn, nhất là từ phía nước Đức, để bắt đầu phân tích đến những sự kiện hay chi tiết cho dù có vẻ nhỏ nhất của các vị lãnh tụ.

Tuấn Minh

tuanminh1956@yahoo.com

Orange County, CA